

DUSZPASTERSTWO POLSKOJĘZYCZNE W NIEMCZECH 1945-2005, red. S. Bober, ks. S. Budyn, Lublin–Hannover 2006, ss. 936.

W serii „Biblioteka Polonii”, tworzonej przez trzy ośrodki, Instytut Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, Wyższą Szkołę Humanistyczną w Pułtusku oraz Oddział Lubelskiego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, ukazała się nowa pozycja, tym razem poświęcona duszpasterstwu Polaków w Niemczech w latach 1945-2005. Redaktorami książki są dr Sabina Bober – pracownik naukowy Instytutu Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL oraz ks. Stanisław Budyn – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Niemczech.

Zagadnienie podjęte w opracowaniu dotyczy 65 ośrodków podzielonych na 5 dekanatów: wschodni, bawarski, zachodni, środkowy i północny. Spośród wszystkich misji 52 posiadają dziś status „cum cura animarum”, a 13 – „sine cura animarum”. Posługę duszpasterską spełnia 101 kapłanów: połowa z nich to kapłani zakonni (25 chrystusowców, 7 redemptorystów, 10 salezjanów, 2 klaretynów, jeden zmartwychwstaniec i jeden oblat), a połowa to księża diecezjalni. W Misji pracują także siostry zakonne: w Westfalii – Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Chrystusa Króla, Służebniczki NMP (śląskie – w domu „Concordia”) oraz Honoratki w Hamburgu. Opieką duszpasterską w Niemczech objętych jest ponad 1,6 mln ludności mówiącej po polsku (w tym ok. 320 tys. obywateli tylko z polskimi paszportami, 1,3 mln posiadających oba paszporty, polski i niemiecki, oraz 50 tys. osób posiadających tylko paszport niemiecki, ale będących Polakami). Już sama pobieżna charakterystyka Polskiej Misji Katolickiej w Niemczech pozwala na stwierdzenie, iż autorzy podjęli się zadania bardzo trudnego, bo obejmującego znaczny zakres obszarowy, dużą liczbę ośrodków misyjnych oraz wielką rzeszę Polaków objętych tym duszpasterstwem.

Temat określony przez redaktorów może sugerować, iż chodzić tu będzie o pewną syntezę działalności duszpasterskiej wśród Polonii zamieszkałej w Niemczech. Tymczasem praca, choć zawiera pewne syntetyczne aspekty prowadzonego duszpasterstwa i życia religijnego Polaków w Niemczech (widać to zwłaszcza w pierwszej części, gdzie swoje artykuły umieścili: S. Bober na temat duszpasterstwa polonijnego

w Niemczech na przestrzeni wieków, ks. Jerzy Pawlik o opiece religijnej nad pracownikami polskimi przebywającymi na kontraktach w zakładach wschodnioniemieckich lub pracujących w polskich firmach na terenie byłej NRD oraz ks. Bernard Kołodziej zajmujący się problematyką pracy chrystusowców w Niemczech), koncentruje się głównie na przedstawieniu poszczególnych ośrodków misyjnych w tym kraju. Redaktorzy dzieła zrezygnowali z rozesłania do autorów jednolitego kwestionariusza uważając, iż „swobodna relacja z pewnością gwarantuje większą wiarygodność uzyskanych danych” (s. 20). W wyniku tego otrzymali „surowy” materiał, który, wydaje się, znacznie lepiej oddaje realia polskich misji w Niemczech i może stanowić doskonałe źródło do syntetycznego opracowania poruszanego zagadnienia. Trzecia część pracy to wykaz polskich księży pracujących w Niemczech w latach 1945-2005 sporządzony przez ks. Zdzisława Turka. Dużym walorem książki jest także to, iż została ona opracowana w języku niemieckim. Teksty niemieckie znajdują się na stronach 521-936.

Publikacja pod redakcją S. Bober i ks. S. Budynia ma szereg zalet. Przede wszystkim docenić należy fakt, że tak obszerne dzieło w ogóle powstało i trafiło do obiegu czytelniczego. Praca ta wnosi bardzo wiele do poznania dziejów Polonii w Niemczech i pomaga w zrozumieniu mechanizmów emigracji i życia Polaków za granicą oraz „polskiego” tam Kościoła. Uwypuklenie tej ostatniej kwestii jest bardzo ważne, każde bowiem studium poświęcone Polonii w Niemczech musi w taki czy inny sposób otrzeć się o sprawy kościelno-religijne, stanowiące dla większości Polaków na obczyźnie probiez tożsamości narodowej i własnej wartości. Szczególne znaczenie ma powiązanie zjawiska emigracji z troską o życie religijne emigrantów, co stawia tę książkę w rzędzie poważnych analiz na temat Polonii i jej życia religijnego w Niemczech. Publikacja powinna trafić nie tylko do polskich misji katolickich na terenie Niemiec, ale także do uniwersyteckich bibliotek oraz na półki miłośników i badaczy dziejów obu Kościołów: w Polsce i w Niemczech.

Ks. Wojciech Guzewicz